

עתירות אסירים

עתירות אסירים הוא מושג רחב המתאר את שלל הנושאים והמקרים בהם אסיר יכול לעתור כנגד החלטות של רשויות המדינה ובכלל זאת שירות בתי הסוהר (שב"ס) וועדת השחרורים לאסירים ולמעשה כל רשות או וועדה שיש לה נגיעה לתנאי המאסר הנוכחיים שלו (לדוגמה, וועדת אלימות במשפחה או וועדת גילוי עריות). עתירות אסירים מוגשות לשם שמירה על זכויותיהם של אסירים וטיפול בכל ענייניהם וצרכיהם השונים לאורך שהותם בבית הסוהר לרבות: יציאה לחופשה, קבלת טיפול רפואי או נפשי, קיום התייחדות והחלטות שב"ס בנוגע לתנאי מאסרו של אדם. עו"ד אסף דוק מסביר במאמר הבא מהי עתירת אסיר וכיצד ניתן לשמור באמצעותה על זכויותיו של האסיר בכותלי בית הסוהר בו הוא מרצה את עונשו.

עתירות אסירים

ביצעת עבירה פלילית? הורשעת? נכנסת לתקופת מאסר כחלק מהענישה? זה לא אומר שאתה צריך לוותר על זכויותיך. כל אסיר זכאי לעתור לבית המשפט המחוזי, אשר בית הסוהר שבו הוא מוחזק נמצא באיזור שיפוט, כנגד אדם או גוף הממלאים את תפקידם בכל עניין אשר קשור למאסרו ולתנאי מאסרו, כגון: תנאי מחייה, התייחדות, יציאה לחופשה, תנאי כליאה (בידוד, העברה לאגף אחר או כלא אחר ומזון), קבלת טיפול רפואי או נפשי ועוד.

אלו הם הנושאים המרכזיים אליהם נוגעים רוב רובן של העתירות:

- **עתירת אסיר לצאת לחופשה:** סיווג של אסיר בנוגע לחופשותיו - נקבע סמוך לכניסתו של האסיר לבית הסוהר. בעוד אסירים בקטגוריה א' מוגדרים כאסירים המסוכנים לשלום הציבור ולכן יש להוציא אותם לחופשה רק מטעמים מיוחדים או הומניטאריים, אסירים בקטגוריה ב1 או ב2 ניתן להוציא לחופשה תחת תנאים מגבילים.
- **עתירה לקבלת טיפול רפואי או נפשי:** החלטת שב"ס בנוגע לטיפול רפואי או נפשי בהתאם למצבו של האסיר (לדוגמה, טיפולים שנועדים לסייע לשיקום של עברייני מין).
- **עתירה בגין מניעת התייחדות:** החלטת שב"ס לגבי קיום התייחדות
- **עתירה בגין החלטות שב"ס בנוגע לתנאי המאסר:** תנאי מאסר כגון אגף בכלא, או שילוב בעבודות הכלא.
- **שחרור מוקדם:** כאמור, כנגד וועדת השחרור לאסירים ולאחר שהאסיר ריצה שני שלישים מתקופת המאסר

כיצד מתבצעת עתירת אסיר?

את העתירה עצמה יכול להגיש האסיר עצמו או בני משפחתו (דרך מזכירות בית המשפט). כמו כן, עוד לפני הגשת העתירה, יש להגיש את בקשה מנומקת אל הרשות כשנגדה עותרים ובה יכתב מדוע עליה לשנות את החלטתה.

לאחר קבלת האישור העקרוני מהרשות, על האסיר לכתוב כתב עתירה בשישה העתקים שיוגש למפקד האגף, ביחד עם תצהיר המאמת את העובדות הכתובות בעתירה. העברת העתירה אל סגן מפקד בית הסוהר היא באחריות מפקד האגף אשר יעביר אותה אל הרשות השופטת האחראית על תחום השיפוט שבתחומו נמצא בית הכלא. העברת העתירה תבצע תוך 48 שעות לכל הפחות. לאחר מכן מזכירות בית המשפט תקבע תאריך לדיון בעתירה.

הדין בעתירה

הדין בעתירה מתבצע לרוב מול שופט אחד, למעט עתירות נגד וועדת השחרורים אשר צריכות להתקיים מול שלושה שופטים. האסיר רשאי להסתייע בייצוג של עורך דין פרטי או לייצג את עצמו, ובמקרה של עתירה נגד וועדת שחרורים, לבקש ייצוג מטעם הסנגור מן הסנגוריה הציבורית.

ניתן לערער על החלטת בין המשפט המחוזי לבית המשפט העליון תוך כ- 15 יום ממועד ההחלטה (בין אם ניתנה בפני האסיר או הוגשה לו). בית המשפט העליון יכול להשאיר את ההחלטה על כנה או להפוך אותה, זאת על סמך סיכומים בלבד וללא טענות שבעל פה.

עתירות אשר נועדו להתיש את המערכת

למרות שהגשת עתירה מותנית בתשלום אגרת בית משפט, מרבית האסירים מגישים בקשה לפטור מתשלום האגרה ולעיתים רבות אף מקבלים אותה עקב קשיים כלכליים. מצב זה הוא בעייתי מכיוון שאסירים רבים מגישים עתירות או בקשות לעתירות שאין מאחוריהן נימוק אמיתי מניח את הדעת, וזאת מתוך מטרה להפגין כוח ולהתיש את המערכת. התוצאה היא ברוב המקרים הפוכה מזו שהאסיר התכוון אליה ולמעשה היא פועלת לרעתו: כאשר האסיר מופיע שוב ושוב מול אותם שופטים ומשיבים (מטעם הרשויות השונות), כך הסיכוי שהעתירה שלו תישקל בכובד ראש פוחתים.

לכן, מומלץ לאסיר לעתור רק כאשר יש לו עילה אמיתית לכך ולהסתייע במידת האפשר בייצוג משפטי הולם של עורך דין פלילי. כמו כן, חשוב לדעת שבמהלך העתירה ניתן להשתמש בראיות מודיעיניות חסויות אשר ימסרו לשופט אך ורק במעמד העתירה, וזאת בניגוד לדיני הראיות המוכרים במשפט הפלילי.

פגעו בזכויות שלך כאסיר לאורך שהותך בבית הסוהר?

משרדנו מעניק ייעוץ וייצוג לאסירים ובני משפחותיהם בכל הנוגע לתנאי מאסרם וטיפול בענייניהם וצרכיהם השונים לאורך שהותם בבית הסוהר, תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במגננות השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה ופגעו בזכויותיך כאסיר פנה אלינו ללא דיחוי בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת